

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 05 czerwca 2024 r.

WK-I.431.1.7.2024

**Pani
Magdalena Biernacka
Starosta Nowodworski**

**Starostwo Powiatowe
w Nowym Dworze Mazowieckim
ul. Paderewskiego 1B
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej², kontrolerzy: Anna Simińska – inspektor wojewódzki oraz Katarzyna Możdżyńska – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach od 17 stycznia do 9 lutego 2024 r. kontrolę problemową w Starostwie Powiatowym w Nowym Dworze Mazowieckim, z siedzibą przy ul. Paderewskiego 1B (dalej Starostwo).

Zakres kontroli obejmował realizację zadań z zakresu administracji rządowej w przedmiocie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 11 stycznia 2024 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 8 maja 2024 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie
00-950 Warszawa, Plac Bankowy 3/5, tel.: (+48) 22 695 69 95 Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP: /t6j4ljd68r/skrytka
www.gov.pl/web/uw-mazowiecki

Administratorem danych osobowych jest Wojewoda Mazowiecki. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie www.gov.pl/web/uw-mazowiecki w zakładce ochrona danych osobowych.

W kontrolowanym okresie, w myśl art. 8 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej³ Starostwo realizowało zadanie publiczne polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego we współpracy z Gminą Nasielsk oraz Gminą Czosnów, w oparciu o zawarte porozumienia⁴.

Na podstawie danych statystycznych⁵ ustalono, że zgodnie z art. 8 ust. 2 w związku z art. 20 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, na terenie Powiatu właściwie wyznaczono 3 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, przy czym 1 punkt powierzono adwokatom i radcom prawnym z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, a 2 punkty powierzono organizacji pozarządowej z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego⁶. Podział ten został dokonany zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 11 ust. 1b ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Powiat nie występował do wojewody o akceptację przeznaczenia większej ilości punktów na świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w roku poradniczym 2024.

Ustalono, że w każdym z punktów udzielano porad w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu, przez co najmniej 4 godziny dziennie, tj. zgodnie z wymogiem art. 8 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Lokale usytuowano z uwzględnieniem dogodnego dostępu do nich osób uprawnionych, w tym w zakresie połączeń komunikacyjnych na terenie powiatu. Lokale spełniały wszystkie wymagania określone w § 5 ust. 1-3 oraz ust. 4 pkt 5 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego⁷.

³ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 945), dalej ustawa o nieodpłatnej pomocy prawnej.

⁴ Porozumienie z Gminą Nasielsk nr WAO.031.10.2023 z 27 września 2023 r. oraz Porozumienie z Gminą Czosnów nr WAO.031.9.2023 z 27 września 2023 r.

⁵ Zgodnie z informacją GUS.

⁶ Punkty zlokalizowane:

- w budynku użyteczności publicznej w Nowym Dworze Mazowieckim przy ul. Chemików 6, do którego tytuł prawny posiada Starostwo – punkt, w którym świadczona jest nieodpłatna pomoc prawna przez adwokatów i radców prawnych,
- w budynku Urzędu Miasta w Nasielsku, przy ul. Elektronowej 3, gdzie tytuł prawny do lokalu posiada Gmina Nasielsk – punkt, w którym świadczone jest nieodpłatne poradnictwo obywatelskie przez organizację pozarządową,
- w budynku Urzędu Gminy w Czosnowie przy ul. Gminnej 6, do którego tytuł prawny posiada Gmina Czosnów – punkt, w którym świadczona jest nieodpłatna pomoc prawna przez organizację pozarządową.

⁷ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2492, ze zm.), dalej rozporządzenie w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Starosta Nowodworski, zgodnie z art. 8a ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, sporządził listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców Powiatu, która zawierała wszystkie elementy wymagane w art. 8a ust. 2 i 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Lista, zgodnie z art. 8a ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej (dalej BIP), na stronach internetowych Starostwa i urzędów gmin na obszarze Powiatu oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie urzędu wraz z początkiem roku poradniczego 2024. Ponadto lista jednostek nieodpłatnego poradnictwa została udostępniona wykonawcom udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zgodnie z § 5 ust. 4 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

W celu zapewnienia udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Powiatu w 2024 r., Powiat zawarł trójstronne porozumienie z Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych oraz Okręgową Radą Adwokacką w Warszawie. Porozumienie zawierało wszystkie elementy określone w art. 10 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zostało zawarte z zachowaniem terminu określonego w art. 10 ust. 2 ww. ustawy. Wojewoda Mazowiecki został poinformowany o zawartym porozumieniu w dniu 22 listopada 2023 r.

Na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w 2024 r. Powiat zawarł 2 umowy – 1 umowę z adwokatem oraz 1 umowę z radcą prawnym, wypełniając tym samym wymóg określony w art. 6 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, w otwartym konkursie ofert Powiat wyłonił organizację pozarządową do realizacji zadania publicznego w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, wraz z zadaniem z zakresu edukacji prawnej w 2024 r.

Konkurs został ogłoszony uchwałą⁸, którą opublikowano w BIP, na stronie internetowej urzędu oraz wywieszono w siedzibie organu. Termin składania ofert określono zgodnie z wymogami art. 13 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁹. Ogłoszenie zawierało wszystkie elementy wymienione w art. 13 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego.

⁸ Uchwała Nr 688/2023 Zarządu Powiatu Nowodworskiego z 23 października 2023 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu.

⁹ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571), dalej ustawa o działalności pożytku publicznego.

Komisję konkursową, w myśl art. 15 ust. 2a ustawy o działalności pożytku publicznego, powołano uchwałą¹⁰, opublikowaną następnie w BIP. W skład komisji konkursowej weszli przedstawiciele Zarządu Powiatu Nowodworskiego, kierownik komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za realizację zadania oraz przedstawiciel Wojewody Mazowieckiego. Do udziału w pracach komisji nie zgłosili się przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Rozstrzygnięcie otwartego konkursu ofert stwierdzono uchwałą¹¹, którą niezwłocznie opublikowano w BIP, na stronie internetowej urzędu oraz w siedzibie organu, zgodnie z wymogami określonymi w art. 15 ust. 2j ustawy o działalności pożytku publicznego. Informacja o rozstrzygnięciu konkursu zawierała wszystkie elementy, o których mowa w art. 15 ust. 2h ww. ustawy.

W wyniku przeprowadzonego otwartego konkursu ofert dokonano wyboru ofert Fundacji Rozwoju Świadomości Obywatelskiej Experto Pro Bono, z siedzibą w Zamościu przy ul. Legionów 10. Z powyższą organizacją pozarządową zawarto umowy¹² na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej ze specjalizacją nieodpłatnej mediacji¹³ oraz w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz realizacji zadania z zakresu edukacji prawnej¹⁴.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że oferty powyższej organizacji zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 14 ustawy o działalności pożytku publicznego. Wyłoniona organizacja spełniała wymóg określony w art. 11 ust. 6 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że organ sporządził karty informacyjne poradnictwa na rok poradniczy 2024, zgodnie z wzorem określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia o nieodpłatnej pomocy prawnej, oraz udostępnił je wykonawcom udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

¹⁰ Uchwała Nr 705/2023 Zarządu Powiatu Nowodworskiego z 15 listopada 2023 r. w sprawie powołania komisji konkursowej do opiniowania ofert na Realizację zadania publicznego pn. prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej lub punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz świadczenie edukacji prawnej dla mieszkańców Powiatu Nowodworskiego na rok 2024 r.

¹¹ Uchwała nr 718/2023 Zarządu Powiatu Nowodworskiego z 6 grudnia 2023 r. w sprawie rozstrzygnięcia konkursu ofert na realizację zadania publicznego dotyczącego prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej dla mieszkańców Powiatu Nowodworskiego w 2024 roku.

¹² Umowa Nr WAO.032.38.2023 z 6 grudnia 2023 r. na realizację zadania, polegającego na prowadzeniu punktu nieodpłatnej pomocy prawnej ze specjalizacją nieodpłatnej mediacji oraz zadanie z zakresu edukacji prawnej w Czosnowie oraz Umowa Nr WAO.032.39.2023 z 6 grudnia 2023 r. na realizację zadania, polegającego na świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wraz z realizacją zadania z zakresu edukacji prawnej w punkcie zlokalizowanym w Nasielsku.

¹³ W lokalu znajdującym się w budynku Urzędu Gminy w Czosnowie przy ul. Gminnej 6.

¹⁴ W lokalu znajdującym się w budynku Urzędu Miasta w Nasielsku przy ul. Elektrycznej 3.

Karty udostępniono także w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zgodnie z § 5 ust. 4 pkt 3 powyższego rozporządzenia.

Kontrolowana jednostka upowszechniała wśród mieszkańców Powiatu wiedzę na temat systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnych porad obywatelskich, zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej uruchomiono i podano do publicznej wiadomości numer telefonu umożliwiający mieszkańcom dokonanie zapisu oraz pozyskanie informacji w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz mediacji, zgodnie z dyspozycją art. 8 ust. 5 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i § 5 ust. 3a rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Organ udostępnił na stronie internetowej urzędu informację o możliwości udzielenia świadczenia również osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu, za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość lub poza punktem, ze wskazaniem sposobu dokonywania zgłoszeń na dyżury w takich przypadkach, wypełniając tym samym zapisy art. 8 ust. 8 o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Analizie poddano 40 oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej wypełnionych przez osoby uprawnione w punktach, w których udzielano nieodpłatnej pomocy prawnej. Oświadczenia były kompletne oraz zgodne z wzorem określonym w załączniku nr 1 do ww. ustawy. Oświadczenia przekazywano koordynatorowi powiatowemu w terminie do 10. dnia miesiąca, zgodnie z art. 7 ust. 3 powyższej ustawy.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że organ nie przekazywał dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej, rady okręgowej izby radców prawnych oraz właściwej organizacji pozarządowej opinii osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej¹⁵.

Starosta Nowodworski przekazywał Wojewodzie Mazowieckiemu zbiorcze informacje o wykonaniu zadań w I, II, III i IV kwartale 2023 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 12 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Zbiorcze informacje zostały sporządzone na formularzu zgodnym z wzorem stanowiącym załącznik nr 4 do rozporządzenia o nieodpłatnej pomocy prawnej.

¹⁵ Zgodnie z wyjaśnieniami Starosty Nowodworskiego z dnia 7.02.2024 r.: „(...)interesanci odmawiają wypełniania Kart B oceniających porady prawne, w związku z powyższym, ocen udzielania porad prawnych mogą dokonać Koordynatorzy Wojewódzcy, lub Koordynatorzy organizacji pozarządowych mający dostęp do systemu, poprzez przegląd dokumentacji wypełnianej w Systemie przez wykonawców”.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wyłonienie organizacji pozarządowej do prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego z przekroczeniem terminu, o którym mowa w art. 11 ust. 12 pkt 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Zgodnie z przywołanym przepisem, w przypadku niewyłonienia organizacji pozarządowej do dnia 30 listopada roku poprzedzającego rok, którego dotyczyłoby powierzenie prowadzenia punktu, organ powinien zastosować tryb przewidziany w art. 10 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, tj. przekazać dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej oraz rady okręgowej izby radców prawnych informacje, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 lit. a, d oraz e albo ust. 3, w celu wskazania przez nich adwokatów lub radców prawnych wyznaczonych do udzielania pomocy prawnej. Organ, pomimo obowiązku wynikającego z art. 11 ust. 12 pkt 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nie zastosował jednak powyższego trybu i zawarł z wyłonioną po terminie organizacją pozarządową umowy na prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.
2. Brak należytej kontroli nad wykonywaniem przez organizację pozarządową powierzonych jej na podstawie zawartych umów zadań w zakresie prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W toku czynności kontrolnych ustalono, że osoba świadcząca nieodpłatne poradnictwo obywatelskie w punkcie zlokalizowanym w Nasielsku w budynku Urzędu Miasta przy ul. Elektronowej 3, nie wypełniała kart pomocy część A z udzielonych porad. Ustalono, że w roku poradniczym 2023 zostało udzielonych 440 nieodpłatnych porad obywatelskich, a w systemie widniało jedynie 5 wypełnionych kart pomocy część A. Powyższym zaniechaniem nie wypełniono obowiązku wynikającego z art. 11 ust. 8 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.
3. W porozumieniach zawartych z gminą Czosnów oraz z gminą Nasielsk nie doprecyzowano informacji czy dyżur w gminie będzie przeznaczony na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej czy świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, co jest niezgodne z zapisami art. 9 ust. 1 pkt 1b ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.
4. W umowach zawartych w 2023 r. z adwokatami i radcami prawnymi na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w roku poradniczym 2024 nie umieszczono wszystkich wymaganych zapisów określonych w art. 6 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, tj. zasad zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej.

5. W umowach zawartych 2023 r. z organizacją pozarządową na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej o świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w roku poradniczym 2024 nie zawarto wszystkich wymaganych elementów wynikających z art. 6 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, tj. wskazania niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiające udzielanie *nieodpłatnej pomocy prawnej*, zasad zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie *nieodpłatnej pomocy prawnej* oraz określenia sposobu organizowania w punkcie spotkania z mediatorem, o którym mowa w art. 8 ust. 12 pkt 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Ponadto stwierdzono, że w ogłoszeniu otwartego konkursu ofert w treści dotyczącej wysokości środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania wskazano kwotę środków na realizację zadania w roku 2023, a nie 2024.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w przedmiocie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, ocenia się **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, zobowiązuję Panią Starostę do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości poprzez:

1. Wyłanianie organizacji pozarządowej do prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w terminie, o którym mowa w art. 11 ust. 12 pkt 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, a w przypadku niewyłonienia organizacji pozarządowej w terminie – stosowanie trybu przewidzianego w art. 10 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.
2. Sprawowanie należytej kontroli nad wykonywaniem przez organizację pozarządową powierzonych jej na podstawie zawartych umów zadań w zakresie prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w szczególności poprzez monitorowanie wypełniania kart pomocy część A z udzielonych porad przez osoby udzielające nieodpłatnych porad obywatelskich.
3. Zwieranie precyzyjnych informacji o tym czy dyżur w gminie będzie przeznaczony na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej czy świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w porozumieniach zawieranych z gminami, zgodnie z zapisami art. 9 ust. 1 pkt 1b ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

4. Wskazywanie w umowach na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego zawieranych z adwokatami i radcami prawnymi oraz z organizacją pozarządową – wszystkich wymaganych zapisów określonych w art. 6 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Ponadto zwracam uwagę na konieczność wskazywania w treści dotyczącej wysokości środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania w ogłoszeniu otwartego konkursu ofert właściwej kwoty.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Panią Starostę na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Proszę o udzielenie powyższej informacji za pośrednictwem e-Doręczeń lub ePUAP.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Lesław Kuczyński
Zastępca Dyrektora Wydziału Kontroli

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/